**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**
ул. Советская, д.80,
с. Новошешминск,423190

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**
Совет урамы, 80,
Яңа Чишмә авылы,423190

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

КАРАР

2015 елның «07» октябреннән № 275

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Кызыл Октябрь «Солнышко» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем учреждениесе уставын яңа редакциядә раслау турында»

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәгариф турында» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә карар бирәм:

1. Кушымтада бирелгән «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Волчья «Колосок» балалар бакчасы» мәктәпкәчә муниципаль бюджет белем учреждениесе уставын яңа редакциядә расларга.

2. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Волчья «Колосок» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем учреждениесенең мөдире Карунина Маргарита Викторовнаны салым органында күрсәтелгән юридик затның уставын дәүләт теркәвенә алганда мөрәҗәгать итүче итеп билгеләргә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

**Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитеты җитәкчесе** **Р.Р. Фасахов**

Килешенгән:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районының
Милек һәм җир мөнәсәбәтләре
Палата рәисе

___________Гордеева Н.А

«_____»________________2015 ел

Расланган:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль
районы Башкарма комитетының
2015 елның «07 » октябреннән
275 номерлы ка

_________________Р.Р.Фасахов

Килешенгән:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Финанс - бюджет палатасы рәисе

___________Л.Л.Завалишина

«_____»_________________2015 ел

«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЯҢА ЧИШМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «КЫЗЫЛ ОКТЯБРЬ «СОЛНЫШКО» БАЛАЛАР БАКЧАСЫ» МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ УСТАВЫ

Красный Октябрь с-зы п.

2015

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Кызыл Октябрь «Солнышко» балалар бакчасы» муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем учреждениесе.

1.2. Урнашкан урыны: 423185, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы , Яңа Чишмә районы, Кызыл Октябрь совхозы поселогы, Ворошилов урамы, 23 нче йорт.

Почта адресы һәм документлар саклау урыны: 423185, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы , Яңа Чишмә районы Ерыклы авылы, Мәктәп урамы, 3 нче йорт.

1.3. Оештыру-хокукый формасы-бюджет учреждениесе. Тибы - мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе.

Учреждение коммерцияле булмаган оешма булып тора һәм үз эшчәнлегенең төп максаты сыйфатында табыш алу мөмкинлеге юк.

1.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен гамәлгә куючы һәм милекче - Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты.

1.5. Юридик зат булып тора, аерымланган мөлкәте, мөстәкыйль балансы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының финанс органында шәхси счетлары, үз исеме язылган мөһер, бланклар, штамплар бар. Ул үз исеменнән мөлкәти һәм мөлкәти булмаган хокукларны сатып ала һәм гамәлгә ашыра, вазыйфаларны үти, федераль законнар нигезендә гариза бирүче һәм җавап бирүче булып тора.

1.6. Документ үзенең йөкләмәләре буенча оператив идарә хокукында булган барлык мөлкәт белән, күчемсез милекне һәм аңа гамәлгә куючы тарафыннан әлеге мөлкәтне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган мөлкәттән тыш, оператив идарә итү хокукында җавап бирә.

1.7. Балалар бакчасы үз эшчәнлеген БМО конвенциясе, Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "Коммерцияле булмаган оешмалар турында" 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары,Татарстан Республикасы законнары һәм башка хокукый актлары, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының норматив актлары, шулай ук әлеге Устав нигезендә тормышка ашыра.

1.8. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе лицензияләүне һәм дәүләт аккредитациясен федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә уза.

1.9. Учреждениенең рус телендә рәсми тулы исеме: Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Краснооктябрьский детский сад «Солнышко» Новошешминского муниципального района Республики Татарстан».

Учреждениенең рус телендә рәсми кыскача исеме:
МБДОУ «Краснооктябрьский детский сад «Солнышко».

1.10. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең рәсми сайтында Россия Федерациясе законнары, шулай ук локаль норматив актлар белән билгеләнгән мәгълүматлар исемлеге нигезендә мәгълүмат урнаштыра һәм аны яңартуны тәэмин итә.

2. ММББУнең предметы, максаты һәм эшчәнлек төрләре

2.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең эшчәнлек предметы булып федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында һәм Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты органнарының муниципаль хокукый актларында каралган мәгариф өлкәсендә хезмәт күрсәтү тора.

2.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру юлы белән мәктәпкәчә белем бирүне, шулай ук 1 яшьтән алып белем бирү мөнәсәбәтләре туктатылганчы балаларны карауны тәэмин итә.

2.3. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре булдырылган эшчәнлекнең максаты булып тора:

- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның гомуми культурасын формалаштыру;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның физик, интеллектуаль, әхлакый, эстетик һәм шәхси сыйфатларын үстерү;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның уку эшчәнлеге алшартларын формалаштыру;
- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту;

2.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениясе эшчәнлекнең түбәндәге төп төрләрен башкара:

- һәркем өчен мөмкин булган түләүсез мәктәпкәчә белем бирү;
- балаларны карау һәм тәрбияләү.

2.5. Туклануны оештыру ДОНга йөкләнә. Балалар бакчасында туклану санитар-эпидемиологик кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә оештырыла һәм сәламәтлек саклау органнары тарафыннан эшләнгән һәм тәкъдим ителгән ун көнлек меню нигезендә гамәлгә ашырыла.

Азык-төлекнең сыйфаты, төрлелеге, витаминизациясе, азык-төлеккә нигез салу, аш-су эшкәртү, ризыкларның чыгуы, тәм сыйфаты, азык-төлек блогының санитар торышы, азык-төлекне саклау һәм сату срокларын үтәүне контрольдә тоту мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдиренә һәм аларның компетенциясе нигезендә беркетелгән персоналга йөкләнә. Балалар бакчасында гигиена һәм төзелеш нормаларына туры килгән тәрбияләнүчеләрне тукландыру өчен бүлмәләр (СанПиН, СНИП) җиһазландырылачак.

2.6. Балалар бакчасында балаларга медицина хезмәте күрсәтү махсус беркетелгән сәламәтлек саклау органнары һәм балаларга медицина персоналы белән тәэмин ителә. Медицина персоналы, администрация һәм хезмәткәрләр белән беррәттән, балаларның сәламәтлеге һәм физик үсеше, дәвалау-профилактика чараларын үткәрү, санитар-гигиена нормаларын, режимны үтәү һәм туклануның сыйфатын тәэмин итү өчен җаваплы. Медицина хезмәткәрләре йогышлы авырулар таралуга һәм азык-төлек белән агуланулар килеп чыгуга юл куймау максатларында профилактик чаралар үткәрәләр.

Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләргә медицина хезмәте күрсәтү өчен бушлай бина бирә һәм медицина персоналының эшләү өчен шартлар тудыра.

2.7 төркемнәрдә балаларны тукландыру һәм хуҗалык-көнкүреш хезмәте күрсәтүне оештыру, аларның шәхси гигиена һәм көн режимы үтәлешен тәэмин итү буенча чаралар комплексы тәэмин ителә.

2.8. Баланы мәктәпкәчә учреждениедә тәрбияләгән һәм караган өчен ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) түләү алына. Аның күләме Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм килешүдә чагылдырыла. Гамәлгә куючы ата-ана түләвенең күләмен киметергә яисә аны аерым категория ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) аерым очракларда һәм тәртиптә алмаска хокуклы.

Ата-аналарга (законлы вәкилләргә) ата-ана түләвенең бер өлешен Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган күләмдә компенсация түләнә. Компенсацияне алу хокукына ата-аналар балаларының бакчага йөрүе һәм каравы өчен ата-ана түләвен керткән ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) берсе ия.

3. Белем бирү процессын оештыру

3.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мәктәпкәчә белем алуны, тәрбияләнүчеләрне карау һәм тәрбия белән тәэмин итә.

3.2. Мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында төркемнәр саны, санитар нормаларга һәм белем бирү процессын гамәлгә ашыру өчен булган шартларга бәйле рәвештә кабул ителгән аларның иң чик тулылыгыннан чыгып (шулай ук бюджет финанславы нормативын исәпләгәндә кабул ителгән иң чик тулылыгын исәпкә алып) гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә.

Гомуми үсеш юнәлешендәге төркемнәрдә мәктәпкәчә белем бирү программасы гамәлгә ашырыла.

3.3. Төркемнәрнең тулылыгы балаларның яшен, аларның сәламәтлеген, төп белем бирү программасының үзенчәлеген исәпкә алып, шулай ук мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләрне исәпкә алып билгеләнә.

3.4. Балаларны бер яшь төркеменнән икенчесенә күчерү мәктәпкәчә белем бирү бүлеге мөдире боерыгы нигезендә агымдагы елның августыннан сентябрь аена кадәр башкарыла.

3.5. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә белем бирү процессының эчтәлеге мәктәпкәчә белем бирүнең мөстәкыйль эшләнә һәм раслана торган төп мәгариф программасы белән билгеләнә. Мәктәпкәчә белем бирү программасы мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандарты нигезендә, шулай ук мәктәпкәчә белем бирүнең тиешле үрнәк программаларын исәпкә алып эшләнә.

3.6. Белем бирү процессы балаларның мөмкинлекләрен, мәнфәгатьләрен, ихтыяҗларын исәпкә алып, эшчәнлекнең төрле төрләрен үстерүне күздә тота.

3.7. Мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеге рус һәм татар телләрендә алып барыла.

3.8. Мәктәпкәчә белем бирү программасы махсус оештырылган эшчәнлек рәвешләрендә тормышка ашырыла: төркем, фронталь, төркемчә, индивидуаль, дидактик уеннар, танып-белү һәм сәнгать әдәбиятын уку, тематик экскурсияләр, сәяхәткә күзәтүләр, эксперименталь эшчәнлек процессында төркемнәрдә күзәтүләр, планлы күңел ачу, яллар, бәйрәмнәр уздыру.

3.9. Мәктәпкәчә белем бирү программасы шәхесне үстерүне, балаларның төрле эшчәнлек төрләрендә кызыксынуларын һәм сәләтләрен үстерүне тәэмин итә, шәхес үсешенең билгеле бер юнәлешләрен тәкъдим итә торган түбәндәге структур берәмлекләрне үз эченә ала:

- социаль-коммуникатив үсеш;
- танып-белү үсеше;
- сөйләм үсеше;
- сәнгать-эстетик үсеш;
- физик үсеш.

3.10. Мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашырганда балаларның индивидуаль үсешенә бәя бирелергә мөмкин. Мондый бәяләү мәктәпкәчә яшьтәге балаларның педагогик диагностикасы (алга таба планлаштыру нигезендә яткан педагогик хәрәкәтләрнең нәтиҗәлелеген бәяләү белән бәйле шәхси үсешен бәяләү) кысаларында мәктәпкәчә яшьтәге балаларның педагогик диагностикасы кысаларында үткәрелә.

3.11. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе тәрбияләнүчеләрнең ун көн ярым булуы белән биш көнлек эш атнасы режимында эшли. Шимбә, якшәмбе һәм бәйрәм көннәре – эшләми торган (ял).

3.12. Балаларны көн саен иртәнге кабул итүне тәрбиячеләр үткәрә, алар ата-аналардан балаларның сәламәтлеге торышы турында сораша.

Ачыкланган авыру балалар яки балалар бакчаларында авыруга шикләнгән балалар кабул ителми; ата-аналар (законлы вәкилләр) килгәнче авырган балаларны көн дәвамында сәламәт балалардан аералар (вакытлыча изоляторда урнаштыралар) яисә дәвалау учреждениесенә җибәрәләр.

3.13. Авырган очракта, шулай ук 5 көннән артык (ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш) бакчада булмаганда, балаларны балалар бакчаларына бары тик диагнозы, дәваланган авыруның дәвамлылыгы күрсәтелгән белешмә булганда гына алалар.

3.14. Балаларның мөстәкыйль эшчәнлеге, турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге, йөрү, йокы, шулай ук белем бирү йөкләнешенең рөхсәт ителгән күләме мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр белән билгеләнә.

3.15. Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләргә өй эшләре бирелми.

4. Тәрбияләнүчеләрне кабул итү, күчерү, чыгару нигезләре һәм кагыйдәләре

4.1 мәктәпкәчә белем бирүнең төп мәгариф программалары буенча уку өчен мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә балаларны күчерү, гамәлгә куючы тарафыннан агымдагы елның 1 июненнән 1 сентябренә кадәр билгеләнгән тәртиптә, комплектлау нәтиҗәләре буенча мөдир тарафыннан башкарыла. Калган вакытта мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен иректе (бушаган, яңа төзелгән) урыннарга комплектлау башкарыла.

4.2. Балалар бакчасына керү өчен ата-аналар (законлы вәкилләр) бирергә тиеш:

- бер ата-ананың (законлы вәкилләрнең) шәхесен таныклаучы документ;

бала туу турында таныклык күчермәсе;

- мәгариф идарәсе биргән юллама (сертификат, юллама);
- ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) гариза;
- баланың сәламәтлеге торышы һәм әлеге төр балалар бакчасына бару мөмкинлеге турында медицина комиссиясе бәяләмәсе;
- компенсация юнәлешендәге төркемнәргә балаларны кабул иткәндә психологик-медик-педагогик комиссия бәяләмәсен раслау;
- башкалар.

4.3. Бала авырган һәм балалар бакчасына керү мөмкинлеге булмаган очракта, мөрәҗәгать итүчеләр бу хакта мөдирне кисәтергә һәм сәламәтлек саклау учреждениесеннән белешмә тапшырырга тиешләр.

4.4. Баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә күчерү турында карар кабул итү тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) белән килешү төзү өчен нигез булып тора.

4.5. Килешүгә якларның балаларны укыту, тәрбияләү, карау һәм карау процессында барлыкка килә торган үзара хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, шулай ук ата-аналардан (законлы вәкилләрдән) балаларны караган өчен түләү алу тәртибе кертелә.

4.6. Килешүне имзалау мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре өчен дә, ата-аналар (законлы вәкилләр) өчен дә мәҗбүри булып тора. Килешү ике нөсхәдә төзелә, бер нөсхә балалар бакчасында саклана, икенчесе-ата-анада (законлы вәкилләрдә).

4.7. Килешүгә кул куелганчы, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире мәҗбүри тәртиптә баланың ата-анасын (законлы вәкилләрен), белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру уставы, лицензиясе, мәктәпкәчә белем бирүнең төп гомуми белем бирү программалары, мәктәпкәчә белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы башка локаль актлары белән таныштыра.

4.8. Баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә кабул итү турындагы карар ата-аналар (законлы вәкилләр) белән килешү төзегәннән соң мөдир тарафыннан чыгарыла.

4.9. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә балаларны чираттан тыш, беренче чиратта кабул итү хокукына Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары белән билгеләнгән затлар категорияләре ия.

4.10. Тәрбияләнүчене балалар бакчасыннан чыгару башкарыла:

- балигъ булмаган баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) инициативасы буенча, шул исәптән укучыны белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы башка оешмага күчерү очрагында;
- балалар бакчасы инициативасы буенча килешүне берьяклы өзү юлы белән түбәндәге очракларда:

а) мәктәпкәчә белем бирүнең төп белем бирү программасын үзләштерү тәмамланганнан соң һәм тәрбияләнүченең агымдагы елның 1 сентябренә башлангыч гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф учреждениеләрендә белем алу өчен кирәкле яшькә җитүе турында;

б) баланың киләчәктә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә булуына комачаулаучы сәламәтлеге торышы турында язма медицина бәяләмәсе буенча;

в) укучы ата-анасы (законлы вәкилләре) аркасында белем бирү оешмасына законсыз рәвештә керүгә китергән белем бирү оешмасына кабул итү тәртибен бозу очрагында;

- балигъ булмаган баланың яки ата-анасының (законлы вәкилләренең) һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешманың (шул исәптән белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешманың) ихтыярына бәйле булмаган хәлләр буенча.

4.11. Баланы күчерү, төзелгән килешүне өзү һәм баланы бакчадан күчерү турында баланың ата-анасына (законлы вәкилләренә) мәҗбүри язма хәбәрнамәдән (кисәтүдән) соң, ике атна узгач башкарыла. Уведомление баланың ата-анасының берсенә яки баланың законлы вәкиленә кул кушырып тапшырыла. Ата-анадан (законлы вәкилләрдән) баш тарткан очракта, төзелгән шартнамәне өзү һәм баланы күчерү турында хәбәрнамә (кисәтү) алырга һәм әлеге хәбәрнамәне (кисәтүне) алудан баш тарту турында язма акт рәсмиләштерергә тиеш. Мондый актны төзү датасы килешүне өзү һәм баланы күчерү турында рәсми хәбәр итү (кисәтү) датасы булып тора.

5. Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның хокуклары һәм бурычлары

5.1. Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр һәм персоналның мөнәсәбәтләре хезмәттәшлек, бала шәхесенең хөрмәте һәм аның шәхси үзенчәлекләренә туры китереп үсештә аңа ирек бирү нигезендә төзелә.

5.2. Белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларга тәрбияләнүчеләр, аларның әти-әниләре (законлы вәкилләре), педагогик хезмәткәрләр һәм аларның вәкилләре, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре керә.

5.3. Балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр хокуклы:

5.3.1. Федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә, гамәлгә куючы тарафыннан финанслана торган белем бирү программалары кысаларында түләүсез мәктәпкәчә белем алуга хокуклы.

5.3.2. Тормыш һәм сәламәтлек саклау.

5.3.3. Физик һәм психик көчләүнең барлык формаларыннан яклау.

5.3.4. Кеше дәрәҗәсен яклау һәм хөрмәт итү, вөҗдан иреге.

5.3.5. Яше һәм индивидуаль үсеш үзенчәлекләре нигезендә физик ихтыяҗларны канәгатьләндерү (туклану, йокы, ял һ.б.).

5.3.6. Җиһазлар, уеннар, уенчыклар, уку әсбаплары бирү.

5.4. Тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) хокуклы:

5.4.1. Балалар бакчасында балалар белән эшләүдә кулланыла торган белем бирү программасын сайларга.

5.4.2. Баланың законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен якларга.

5.4.3. Балалар белән эшне яхшырту буенча балалар бакчасы администрациясенә тәкъдимнәр кертергә.

5.4.4. Баланы карау, карау, саклау, аның сәламәтлеген ныгыту, мәктәпкәчә белем бирү турындагы килешүдә каралган шартларда тәрбияләү һәм укытуны таләп итәргә.

5.4.5. Баланы (балаларны) тәрбияләү һәм укыту проблемалары буенча мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең педагогик хезмәткәрләре белән киңәшләшергәү.

5.4.6. Идарә итүдә әлеге Уставта каралган тәртиптә катнашырга.

5.4.7. Балалар бакчасы һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасындагы килешүдә билгеләнгән шартларда бала йөри торган төркемдә катнашырга.

5.4.8. Гамәлгә куючы яисә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире каршында ата-ана түләвен кичектереп тору турында үтенечнамә бирергә.

5.4.9. Балалар бакчасында тиешле шартлар булганда бала белән эшләү өчен педагогны сайларга.

5.4.10. Балалар бакчасы мөдире һәм педагогларның балалар белән эшләү турында хисапларын тыңларга.

5.4.11. Балаларның физик һәм психик сәламәтлеген саклау һәм ныгыту өлешендә, аның Устав бурычларын тормышка ашыруда мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә мөмкин кадәр ярдәм күрсәтергә.

5.4.12. Балалар бакчасы һәм ата-аналар арасында килешүне вакытыннан алда өзәргә.

5.4.13. Гамәлгә куючыга баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесеннән язма хәбәрнамә алган мизгелдән бер ай эчендә күчерү турында карарга шикаять бирергә.

5.4.14. Балалар бакчасында ата-аналар берләшмәләре булдырырга.

5.4.15. Билгеләнгән тәртиптә балалар бакчасында тәрбияләнгән өчен түләү өлешен компенсацияләргә.

5.4.16. Мәктәпкәчә белем бирү программасын гамәлгә ашыру турында мәгълүмат алырга.

5.4.17.Администрациянең баласына карата белем бирү эшчәнлегенә кагылышлы карарларына белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне җайга салу комиссиясендә шикаять бирергә.

5.5. Ата-аналар (законлы вәкилләре) бурычлы:

5.5.1. Үз хокукларына һәм бурычларына кагылышлы өлешендә әлеге Уставны үтәргә.

5.5.2. Баланың иртә яшьтә интеллектуаль, физик, әхлакый үсешенә нигез салырга.

5.5.3. Балалар бакчаларының эш режимын бозмаска.

5.5.4. Баланы мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренә вакытында түләргә.

5.5.5. Бала яки аның авыруы булу ихтималы турында балалар бакчасы администрациясенә үз вакытында хәбәр итәргә кирәк.

5.5.6. Баланы көн саен шәхсән (яки ышанычнамә нигезендә) тәрбиячесенә тапшырырга һәм алырга.

5.5.7. Балалар бакчасы белән килешү шартларын намус белән үтәргә.

5.5.8. Балага антипедагогик тәрбия методларын кулланмаска.

5.5.9. Балалар бакчасында булганда үзләрен балалар бакчасы хезмәткәрләре һәм килүчеләр белән әдәпле тотарга.

5.5.10. Бала, башка тәрбияләнүчеләр барында тәрбиячеләрнең абруен төшерә торган гамәлләр һәм әйтемнәрдән тыелырга.

5.5.11. Баланы тәрбияләү мәсьәләләрендә мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең педагогик хезмәткәрләре белән хезмәттәшлек итәргә.

5.5.12. Компенсация күләмен үзгәртүгә яки түләүне туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдиренә хәбәр итәргә.

5.6. Балалар бакчасы хезмәткәрләре хокуклы:

5.6.1. Балалар бакчасы белән идарә итүдә Устав белән билгеләнгән тәртиптә катнашырга.

5.6.2. Һөнәри намус һәм абруен якларга.

5.6.3. Федераль, региональ һәм муниципаль дәрәҗәдәге норматив хокукый актларда каралган башка хокуклар.

5.7. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениясенең педагогик хезмәткәрләре хокуклы:

5.7.1. Белем бирү программаларын эшләүдә катнашырга.

5.7.2. Һөнәри намусны һәм абруен якларга, педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри этикасы нормаларын бозуны гадел һәм объектив тикшерергә.

5.7.3. Эш вакытының дәвамлылыгын кыскарту, түләүле отпускны озайту, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә картлык буенча хезмәт пенсиясен вакытыннан алда билгеләү, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә социаль ярдәмнең башка чаралары.

5.7.4. Һәр ун ел саен өзлексез укытучы эше өчен озак (бер елга кадәр) ял.

5.7.5. Мәктәпкәчә белем бирү программасы нигезендә укыту һәм тәрбия методикаларын, уку әсбапларын һәм материалларны, дәреслекләрне ирекле сайлап алу һәм куллану.

5.7.6. Квалификация күтәрү. Бу максатларда администрация хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү һәм һөнәри яңадан әзерләү системасында уңышлы укыту өчен кирәкле шартлар тудыра.

5.7.7. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән социаль ташламалар һәм гарантияләр,шулай ук Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы муниципаль мәгариф системасының педагогик хезмәткәрләренә бирелә торган өстәмә социаль ярдәм чараларына.

5.7.8. Балалар бакчасы белән идарә итүдә әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә катнашырга.

5.7.9. Федераль законнарда каралган башка хокуклар һәм ирекләр.

5.8. Балалар бакчасы хезмәткәрләре бурычлы:

5.8.1. Балалар бакчасы Уставын, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең башка локаль норматив актларын үтәргә.

5.8.2. Хокукый, әхлакый һәм этик нормаларны үтәргә, һөнәри этика таләпләрен үтәргә.

5.8.3. Тәрбияләнүчеләрнең һәм белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның намусын һәм абруен хөрмәт итәргә.

5.8.4. Квалификация характеристикалары һәм һөнәри стандартлар таләпләренә туры килергә.

5.8.5. Аттестацияне билгеләнгән тәртиптә үтәргә һәм үз һөнәри дәрәҗәсен даими рәвештә арттырырга.

5.8.6. Хезмәт килешүе шартларын үтәргә.

5.8.7. Тәрбияләнүчеләрнең хокукларын һәм ирекләрен яклау турында кайгыртырга, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) хокукларын хөрмәт итәргә.

5.8.8. Хезмәтне саклау өлкәсендә белемнәрне һәм күнекмәләрне Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә өйрәтү һәм тикшерү узарга.

5.8.9. Федераль законнарда каралган башка бурычларны үтәргә

5.9. Педагогик хезмәткәрләр бурычлы:

5.9.1. Балалар бакчасы Уставын, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, куркынычсызлык техникасы һәм янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен, хезмәт килешүе шартларын, вазифа инструкцияләрен үтәргә.

5.9.2. Белем бирү процессы вакытында балаларның тормышын һәм сәламәтлеген сакларга.

5.9.3. Балаларны физик һәм психик көч кулланудан сакларга.

5.9.4. Баланы тәрбияләү һәм укыту мәсьәләләре буенча гаилә белән хезмәттәшлек итәргә.

5.9.5. Профессиональ осталыкка ия булу, аларны даими камилләштерергә.

5.9.6. Һөнәри этика нормаларын үтәргә, башка балалар бакчасы хезмәткәрләре, ата-аналар (законлы вәкилләр), балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр, башка килүчеләр белән үзара мөнәсәбәтле булырга, коллективта мораль-психологик климатны бозуга китерә торган гамәлләрдән яки әйтемнәрдән тыелырга.

5.9.7. Тәрбияләнүчеләрнең психофизик үсеш үзенчәлекләрен һәм аларның сәламәтлеге торышын исәпкә алырга, физик мөмкинлекләре чикләнгән затларның белем алуы өчен кирәкле махсус шартларны үтәргә, кирәк булганда медицина оешмалары белән хезмәттәшлек итәргә.

5.9.8. Хезмәт законнары нигезендә эшкә кергәндә башлангыч медицина тикшерүләрен, шулай ук мәктәпкәчә белем бирү юнәлеше буенча чираттан тыш медицина тикшерүләрен үтәргә.

5.9.9. Педагогик совет кабул иткән программалар нигезендә белем бирү-тәрбия эшен планлаштырырга һәм тормышка ашырырга.

5.9.10. Тәрбияләнүчеләрнең хокукларын һәм ирекләрен сакларга, белем бирү процессы чорында аларның тормышы, сәламәтлеге һәм иминлеге өчен җаваплылык тотарга.

5.9.11. Хезмәтне саклау һәм янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәргә.

5.9.12. Федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектының норматив хокукый актларында, җирле үзидарә органнары актларында, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең локаль норматив актларында каралган башка бурычларны үтәргә.

5.10. Үз хокукларын яклау максатларында тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) мөстәкыйль рәвештә яки үз вәкилләре аша хокуклы:

- тәрбияләнүчеләрнең, аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренең) хокукларын бозучы һәм (яки) кыскартучы хезмәткәрләргә карата куллану турында мөрәҗәгатьне, дисциплинар җәза бирүне идарә органнарына җибәрергә. Мондый мөрәҗәгатьләр әлеге органнар тарафыннан тәрбияләнүчеләрне һәм аларның ата-аналарын (законлы вәкилләрен) җәлеп итеп, мәҗбүри карап тикшерелергә тиеш;

- белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасындагы бәхәсләрне җайга салу комиссиясенә, шул исәптән педагогик хезмәткәр мәнфәгатьләре конфликты булу яки булмавы турындагы мәсьәләләр буенча да мөрәҗәгать итәргә кирәк;
- Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауның башка алымнарын кулланырга.

6. Персонал туплау тәртибе

6.1. Эш бирүче буларак, балалар бакчасының барлык хезмәткәрләре өчен әлеге мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе - юридик зат. Педагогик эшчәнлеккә педагогик хезмәткәрләр вазыйфалары буенча җитәкчеләр, белгечләр һәм хезмәткәрләр вазыйфаларының Бердәм квалификация белешмәлегенең гамәлдәге квалификация таләпләре һәм тиешле эшчәнлек төре буенча һөнәри стандартлар белән билгеләнә торган белем бирү цензы булган затлар кертелә.

6.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә хезмәт эшчәнлегенә рөхсәт ителми:

1) шәхеснең тормышына һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы җинаять кылган өчен (законсыз урыннан тыш, психиатрия стационарына, яла ягу һәм мыскыл итүгә), шәхеснең җенси кагылгысызлыгына һәм җенси ирегенә, гаиләгә һәм балигъ булмаганнарга, халыкның сәламәтлегенә һәм җәмәгать әхлагына, конституциячел строй һәм дәүләт иминлеге нигезләренә, шулай ук иҗтимагый куркынычсызлыкка каршы җинаять кылган өчен хөкем ителгән затлар;

2) шәхеснең тормышына һәм сәламәтлегенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы авыр һәм аеруча авыр җинаятьләр кылган өчен (законсыз урыннан тыш, психиатрия стационарына психиатрия стационарына, яла ягу һәм мыскыллау), гаиләгә һәм балигъ булмаган балаларга, халыкның сәламәтлегенә һәм җәмәгать әхлагына, конституциячел строй һәм дәүләт иминлеге нигезләренә, шулай ук иҗтимагый куркынычсызлыкка каршы авыр һәм аеруча авыр җинаятьләр кылган өчен хөкем ителгән затлар;

3) шәхеснең җенси кагылгысызлыгына һәм җенси ирегенә каршы җинаять кылган өчен хөкем ителгән затлар.

Педагогик эшчәнлеккә шулай ук түбәндәге затларга рөхсәт ителми:

- суд карары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгыльләнү хокукыннан мәхрүм ителгәннәр;
- уйлап табылган авыр һәм аеруча авыр җинаятьләр өчен хөкем ителмәгән яки түләнмәгән хөкем ителгән затлар;
- федераль законда билгеләнгән тәртиптә эшкә сәләтсез дип танылган затлар;
- сәламәтлек саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан расланган исемлектә каралган авырулар булганнар.

6.3. Хезмәткәр белән мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе арасындагы мөнәсәбәтләр хезмәт килешүе белән җайга салына, аның шартлары Россия Федерациясе хезмәт законнарына каршы килә алмый.

6.4. Педагогик хезмәткәрләр өч елга бер тапкыр, аларның һөнәри эшчәнлеген бәяләү нигезендә аттестация комиссиясе тарафыннан, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире тарафыннан расланган һәм хезмәткәрләрнең вәкиллекле органы белән килештерелгән педагогик хезмәткәрләрне аттестацияләү турындагы Нигезләмә нигезендә, балалар бакчасы мөдире боерыгы нигезендә төзелә торган аттестация комиссиясе тарафыннан үзләре биләгән вазыйфаларга туры килү-килмәүне раслау максатларында аттестация уза.

6.5.Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрен эштән азат итү Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 2001 елның 30 декабрендәге 197-ФЗ номерлы каралган нигезләр барлыкка килгән очракта гамәлгә ашырыла.

6.6. Махсус белем бирү ихтыяҗлары булган, шул исәптән авыр тормыш хәлендә булган балалар төркемнәренә кергәндә, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә тиешле квалификациясе булган өстәмә педагогик хезмәткәрләр җәлеп ителергә мөмкин.

7. Балалар бакчасының мөлкәте һәм эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү

7.1. Муниципаль йөкләмәне үтәүне финанс ягыннан тәэмин итү Гамәлгә куючы тарафыннан Гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәт сатып алуга бүлеп бирелә торган акчалар, салым салу объекты буларак тиешле мөлкәт, шул исәптән җир кишәрлекләре булган салым түләү чыгымнарын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең финанс чараларын формалаштыру чыганаклары булып түбәндәгеләр тора:

- Гамәлгә куючының үз акчалары;
- Яңа Чишмә муниципаль районының бюджет һәм бюджеттан тыш акчалары;
- физик һәм юридик затларның ирекле иганәсе;
- продукция сатудан алынган керем.

7.3. Учреждение тарафыннан өстәмә акчалар җәлеп итү аның эшчәнлеген Гамәлгә куючы акчалары хисабына финанс ягыннан тәэмин итүнең нормативларын һәм (яки) абсолют күләмен киметүгә китерми.

7.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе финанс-хуҗалык эшчәнлеген мөстәкыйль башкара. Гамәлгә куючы тарафыннан моңа беркетелгән финанс һәм матди чаралар, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, аларга Устав нигезендә кулланыла һәм тартып алынмый.

7.5. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең мөлкәте аңа Россия Федерациясе Граждан кодексы (беренче өлеш) нигезендә оператив идарә хокукында беркетелгән.

Үзенең Устав бурычларын үтәү өчен кирәкле җир участогы аңа даими (сроксыз) файдалану хокукына карый.

7.6. Әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, кредит оешмаларында депозитларда акча урнаштырырга, шулай ук кыйммәтле кәгазьләр белән алыш-бирешләр ясарга хокукы юк.

7.7. Документ үзенең йөкләмәләре буенча оператив идарә хокукында булган барлык мөлкәт белән, күчемсез милекне һәм аңа гамәлгә куючы тарафыннан әлеге мөлкәтне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган мөлкәттән тыш, оператив идарә итү хокукында җавап бирә.

7.8. Милекче ризалыгыннан башка, милекче үзенә беркетелгән аеруча кыйммәтле күчемле милек белән яки милекче тарафыннан мондый мөлкәтне, шулай ук күчемсез милекне сатып алуга бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган йорт белән эш итәргә хокуклы түгел.

Калган мөлкәт белән оператив идарә итү хокукында булган балалар бакчасы мөстәкыйль эш итәргә хокуклы, әгәр "Коммерциячел булмаган оешмалар турында"1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законда башкача каралмаган булса.

7.9. Исәптән чыгарылган мөлкәт (шул исәптән тузу сәбәпле) исәптән төшерү акты нигезендә Учреждениегә оператив идарәгә тапшырылган мөлкәт составыннан төшереп калдырыла. Учреждениенең мөлкәтен аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәт категориясенә кертү турындагы карар Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан кабул ителә.

7.10. Күчемсез милекне Гамәлгә куючы ризалыгы белән арендага биргән яки гамәлгә куючы тарафыннан мондый мөлкәтне сатып алу өчен бүлеп бирелгән акчалар хисабына Гамәлгә куючы тарафыннан сатып алынган күчемсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне Гамәлгә куючы ризалыгы белән арендага биргән очракта, Гамәлгә куючы мондый мөлкәтне карап тотуны финанс белән тәэмин итү гамәлгә ашырмый.

7.12. Оператив идарә хокукында аңа беркетелгән акчага һәм мөлкәткә карата федераль законнарда, законнарда, башка норматив хокукый актлар билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә килештерергә тиеш.

Учреждение кызыксынуы белән килешүләр эшләү тәртибе Россия Федерациясенең Федераль законнары белән җайга салына. Башка оешмалар яки гражданнар белән килешүләр төзүдә кызыксынган затлар булып мөдир (мөдир вазыйфаларын башкаручы зат) һәм Учреждение эшчәнлеге белән идарә итү органнары составына керүче зат, әгәр алар бу оешмалар яки гражданнар белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә торсалар, бу Учреждеиенең катнашучылары, кредиторлары булып торалар, йә бу гражданнар белән якын туганлык мөнәсәбәтләрендә торалар яисә бу гражданнарның кредиторлары булып торалар.

- Шул ук вакытта күрсәтелгән оешмалар яки гражданнар Учреждение өчен товарлар (хезмәт күрсәтүләр) белән тәэмин итүчеләр буларак чыгыш ясыйлар, Учреждение тарафыннан җитештерелә торган товарларны (хезмәт күрсәтүләрне) эре кулланучылар булып торалар, тулысынча яки өлешчә оештырылган мөлкәткә ия булалар, яисә Учреждение мөлкәте белән эш итүдән файда алырга мөмкин. Учреждение тарафыннан теге яки бу гамәлләр, шул исәптән килешүләр башкару белән кызыксынуы кызыксынган затларның һәм учреждениеләрнең мәнфәгатьләре конфликтына китерә. Кызыксынган затлар Учреждениенең мәнфәгатьләрен, барыннан да элек, аның эшчәнлек максатларына карата үтәргә тиеш һәм учреждениенең мөмкинлекләрен кулланмаска яки аларны Учреждениенең гамәлгә кую документларында каралган башка максатларда кулланмаска, Учреждениене гамәлгә куючының кызыксынуы турында хәбәр итәргә тиеш.

8. Мәктәпкәчә белем бирүучреждениесе белән идарә итү

8.1.Учреждение белән идарә итү "Россия Федерациясендә мәгариф турында" Федераль закон һәм «мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законы, әлеге Устав һәм Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка закон актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.2. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- Учреждениене оештырганда, үзгәртеп корганда, тибын үзгәрткәндә һәм бетергәндә Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен үтәү;
- Учреждениенең Уставын раслау;
- Учреждение Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләрне раслау;
- Учреждениенең әлеге Уставы нигезендә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль биремне формалаштыру һәм раслау;
- Гамәлгә куючытарафыннан Учреждениегә беркетелгән яисә аңа бүлеп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәт төрләрен һәм исемлеген билгеләү;
- Учреждениенең «Коммерциясез оешмалар турында» Федераль законда билгеләнгән критерийларга туры килә торган эре алыш-бирешләр кылуын алдан килештерү;
- «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» Федераль закон критерийлары нигезендә билгеләнә торган, башкаруда кызыксынуы булган Учреждение катнашында алыш-бирешләрне хуплау турында карар кабул итү;
- Учреждение эшчәнлегенең төп төрләренә карый торган физик һәм юридик затлар өчен билгеләнгән муниципаль биремнән тыш түләүне (эшне) билгеләү тәртибен билгеләү, шулай ук билгеләнгән муниципаль бирем чикләрендә федераль законнарда билгеләнгән очракларда;
- Учреждение эшчәнлеге нәтиҗәләре һәм аңа беркетелгән мөлкәтне файдалану турында хисап төзү һәм раслау тәртибен билгели;
- Учреждениенең биналарын һәм башка милек объектларын арендалау шартларын контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;
- муниципаль биремнең үтәлешен финанс белән тәэмин итүне гамәлгә ашыру;
- Учреждениенең финанс-хуҗалык эшчәнлеге планын төзү һәм раслау тәртибен билгеләү;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә Учреждение эшчәнлеген контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;
- Учреждениегә тәрбия-белем бирү процессын оештыруда консультатив һәм методик хезмәтләр күрсәтү;
- Гамәлгә куючының Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

8.3. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең бердәм башкарма органы булып балалар бакчасы эшчәнлеге белән җитәкчелек итүче мөдир тора.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире хезмәт килешүе нигезендә Россия Федерациясе хезмәт законнары нигезендә Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә һәм вазыйфасыннан азат ителә.

8.3.1 мөдир мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеге белән Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Устав нигезендә җитәкчелек итә, балалар бакчасы эшчәнлеге өчен җаваплы. Мөдир үз вәкаләтләренең бер өлешен урынбасарларына, шулай ук аерымланган структур бүлекчәләр җитәкчеләренә, шул исәптән вакытлыча үзе булмаган чорда тапшырырга хокуклы.

8.3.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире гамәлгә куючы компетенциясе кысаларында кабул ителгән мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Гамәлгә куючының карарларын үтәүне оештыра.

8.3.3. Балалар бакчасы мөдире ышаныч кәгазеннән башка эшли, шул исәптән балалар бакчасы исеменнән:

- балалар мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре исеменнән граждан-хокукый һәм хезмәт шартнамәләре төзи, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең штат расписаниесен, хезмәткәрләрнең вазифа инструкцияләрен һәм структур бүлекчәләр турында нигезләмәләрне раслый;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең финанс-хуҗалык эшчәнлеге планын, аның еллык һәм бухгалтерлык хисабын раслый;
- әлеге Уставның үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеген регламентлаучы локаль норматив актларны әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә кабул итә;
- Яңа Чишмә муниципаль районының финанс органнарында шәхси счетлар ачуны тәэмин итә
- РФ салым законнары белән билгеләнә торган тәртиптә һәм күләмнәрдә салымнарны һәм җыемнарны вакытында түләүне тәэмин итә, билгеләнгән тәртиптә статистик, бухгалтер һәм башка хисапларны тапшыра;
- Учреждение исеменнән вәкиллек хокукына ышанычнамәләр, шул исәптән ышанычнамәләр бирә;
- балалар бакчасы хезмәткәрләре тарафыннан мәҗбүри үтәлергә тиешле боерыклар һәм күрсәтмәләр чыгара, йөкләмәләр һәм күрсәтмәләр бирә;

8.3.4. Учреждение мөдире:

- Учреждениенең мәгариф, фәнни, тәрбия эше һәм оештыру-хуҗалык эшчәнлеге белән җитәкчелек итү өчен җаваплы.
- үз функциональ бурычлары чикләрендә Учреждение эшчәнлеге өчен дәүләт, җәмгыять һәм гамәлгә куючы алдында җаваплылык тота;
- Учреждение хезмәткәрләре тарафыннан үтәлергә тиешле боерыклар, карарлар, күрсәтмәләр һәм башка локаль актлар чыгара;
- барлык дәүләт, иҗтимагый һәм башка оешмаларда, оешмаларда, оешмаларда, предприятиеләрдә эшли, Учреждение исеменнән ышаныч кәгазеннән башка эш итә; Учреждение эшчәнлеге белән идарә итә;
- Учреждение эшчәнлеге белән идарә итү структурасын, шул исәптән вазыйфаи окладларга өстәмәләр һәм өстәмәләр, аларны премияләү тәртибен һәм күләмнәрен билгели;
- кадрлар сайлап алу, кабул итү һәм урнаштыру, аларның квалификациясе дәрәҗәсе өчен җаваплылык башкара;
- учреждение хезмәткәрләрен хезмәт законнары нигезендә түләттерүне йөкли һәм бүләкли; - учреждение исеменнән һәр баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) белән килешү, килешү төзи;
- Учреждение хезмәткәрләрен аттестацияләүне оештыра;
- Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең контингентын формалаштыра;
- белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;
- балаларны кабул итүне һәм аларның яше, сәламәтлеге торышы, Уставта билгеләнгән тәртиптә индивидуаль үзенчәлекләр нигезендә балалар төркемнәрен комплектлауны гамәлгә ашыра;
- мәктәпкәчә белем бирү мәсьәләләре буенча тәрбияләнүчеләрнең гаиләләре, иҗтимагый оешмалар, башка белем бирү учреждениеләре белән үзара бәйләнешен гамәлгә ашыра;
- Гамәлгә куючыга Учреждениенең эшчәнлеге турында хисап бирә.

8.3.5. Балалар бакчасы мөдире бурычлы:

- мәҗбүри аттестацияне узарга, аны үткәрү тәртибе һәм сроклары Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә;

- Гамәлгә куючының муниципаль биремен тулысынча үтәүне тәэмин итәргә;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә күрсәтелә торган муниципаль һәм башка хезмәтләрнең сыйфатын күтәрергә, эшләрнең үтәлешен тәэмин итәргә;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең финанс-хуҗалык эшчәнлеге планын төзүне, раслауны һәм үтәүне тәэмин итәргә;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренә вакытында хезмәт хакын түләүне тәэмин итәргә, хезмәткәрләргә хезмәт хакын арттыру буенча чаралар күрергә;

- балалар бакчасында эшләүчеләргә имин хезмәт шартларын тәэмин итәргә;

- мәктәпкәчә белем бирү учрежденияләре эшчәнлеге нәтиҗәләре һәм аларга беркетелгән мөлкәтне оператив идарә итү хокукында файдалану турында хисап төзүне һәм раслауны тәэмин итәргә;

- Яңа Чишмә муниципаль районы бюджетыннан мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенә бирелә торган бюджет акчаларын максатчан куллануны һәм финанс дисциплинасының үтәлешен тәэмин итәргә;

- Гамәлгә куючы белән килешү төзүне гамәлгә куюда кызыксынуы булган мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең мөлкәте белән килешүне тәэмин итәргә;

- балалар бакчасы хезмәткәрләренең эчке хезмәт тәртибе һәм хезмәт дисциплинасы кагыйдәләрен үтәүне тәэмин итәргә;

- билгеләнгән тәртиптә балалар бакчасы хезмәткәрләрен аттестацияләүне оештырырга;

- һәр баланың ата-аналары (законлы вәкилләре) белән балалар бакчалары арасында шартнамәләр төзергә;

- балаларны кабул итү һәм аларның яше, сәламәтлеге торышы, Уставта билгеләнгән тәртиптә индивидуаль үзенчәлекләр нигезендә балалар төркемнәрен комплектлауны гамәлгә ашырырга;

- куркынычсызлык техникасы, янгын куркынычсызлыгы нормаларын һәм кагыйдәләрен, тәрбияләнүчеләрнең һәм мәктәпкәчә белем бирү хезмәткәрләренең тормышын һәм сәламәтлеген саклауны тәэмин итә торган санитар-эпидемиологик кагыйдәләрне һәм нормативларны үтәү режимын булдырырга;

- балалар һәм хезмәткәрләрнең сәламәтлеге өчен куркыныч шартлар булганда белем бирү процессын тыярга;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен яңа уку елына әзерләүне оештырырга,

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен кабул итү актына кул куярга;

- белем бирү өлкәсендә идарә итүне гамәлгә ашыручы дәүләт органнарының, дәүләт контроль һәм күзәтчелек органнарының хокукый актларының, күрсәтмәләренең, белем бирү мөнәсәбәтләрендә катнашучылар арасында бәхәсләрне җайга салу комиссиясе карарларының үтәлешен тәэмин итәргә;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләренә даими түләүсез медицина тикшерүләре үткәрүне тәэмин итәргә;

- балалар бакчасында туклануны, азык-төлек ассортиментын яхшыртырга, сыйфатлы азык әзерләү өчен шартлар тудыру буенча чаралар күрергә;

- тәрбияләнүченең авыруы, санатор-курорт дәвалавы, карантин, ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) еллык ялын узган очракта, җәйге чорда, баланың мәктәпкәчә белем бирү урынынын алган ата-аналарының (законлы вәкилләрнең) ял вакыты һәм дәвамлылыгына бәйсез рәвештә, 90 календарь көнгә кадәр саклап калырга;

- башка очракларда баланың булмау сәбәпләре билгеләргә;

8.3.6. Балалар бакчасы мөдире, бу алыш-бирешнең гамәлдә булмавына карамастан, зур алыш-биреш ясау нәтиҗәсендә законны бозып китерелгән зыян күләмендә җавап тота.

8.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә коллегиаль идарә органнары формалаша, аларга мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренең гомуми җыелышы, педагогик совет, ата-аналар комитетлары керә.

8.5. Мәктәпкәчә белем бирү белән идарә итү мәсьәләләре буенча ата-аналар (законлы вәкилләр) һәм педагогик хезмәткәрләрнең фикерен исәпкә алу һәм аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы

локаль норматив актлар кабул иткәндә, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә тәрбияләнүчеләрнең һәм педагогик хезмәткәрләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) инициативасы буенча балалар бакчасында тәрбияләнүчеләр һәм педагогик хезмәткәрләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) инициативасы буенча балалар бакчасы белән идарә итү мәсьәләләре һәм аларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы локаль норматив актлар кабул иткәндә кулланырга:

- тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) киңәшләрен;
- хезмәткәрләр профсоюзлары һәм аларның вәкиллекле органнарын.

8.6. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренең гомуми җыелышы-коллегиаль идарә органы, аның компетенциясенә түбәндәге мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү керә:

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен үстерү планына, шул исәптән мәгариф эшчәнлегенең юнәлешләре һәм мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлегенең башка төрләре турында тәкъдимнәр кертү;
- күмәк килешү төзү кирәклеге турында карар кабул итү;
- сәламәтлекне саклау һәм ныгыту, тәрбияләнүчеләрне һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларны тукландыруны оештыру өчен кирәкле шартлар тудыру;

8.6.1. Гомуми җыелыш вакытсыз гамәлдә һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләрен, аерым структур бүлекчәләр хезмәткәрләрен дә кертеп, тулы эш көне шартларында эшләүче гомуми җыелыш үткәрү датасын үз эченә ала.

8.6.2. Хезмәткәрләрнең гомуми җыелышы елына кимендә ике тапкыр үткәрелә. Хезмәткәрләрнең гомуми җыелышын чакыру турындагы карарны балалар бакчасы мөдире кабул итә.

8.6.3. Гомуми җыелыш анда балалар бакчасы хезмәткәрләренең яртысыннан артыгы катнашкан булса хокуклы булып санала.

8.6.4. Гомуми җыелыш карарлары гади күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм беркетмә белән рәсмиләштерелә. Карарлар мәҗбүри булып тора, карарларның үтәлеше мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире тарафыннан оештырыла. Мөдир эшчеләрнең чираттагы гомуми җыелышында һәм (яки) үткән гомуми җыелыш карарларын үтәү барышы турында хисап тота.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең Уставын үзгәртү һәм тулыландыру турында тәкъдимнәр кертү, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен раслау, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең идарәче советы турында Нигезләмә кабул итү, идарәче совет эшчәнлеген туктату турында карар кабул итү һәм яңа составны формалаштыру турындагы мәсьәләләр буенча карарлар катнашучыларның өчтән икесе күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8.6.5. Гомуми җыелыш уставның 8.6 п. компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча балалар бакчасы исеменнән эш итәргә хокуклы.

Уставның 8.6 п. гомуми җыелыш компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләр буенча гомуми җыелыш балалар бакчасы исеменнән чыгыш ясамый.

8.7. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең идарәче Советы (алга таба – Совет) - әлеге Устав нигезендә идарә функцияләрен гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән коллегиаль орган.

Совет, сайлау, делегацияләү һәм кооптация процедураларын кулланып, 11дән дә ким булмаган һәм 25 әгъзадан торган идарәче Совет турындагы Нигезләмә нигезендә төзелә.

Совет составы балалар бакчасы мөдире боерыгы белән өч елга расланa. Бер үк затлар Совет составына бер елдан артык вакыт рәттән керә алмый.

Советның сайланулы әгъзалары булып бер үк төрле:

- тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) вәкилләре;
- балалар бакчасы хезмәткәрләре вәкилләре.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире вазыйфасы буенча совет составына балалар бакчасы администрациясе вәкиле буларак керә.

Совет составына Гамәлгә куючы вәкиле дә кертелергә мөмкин.

Совет җәмәгать башлангычларында эшли.

8.7.1. Советка сайлаулар идарәче Совет турындагы Нигезләмә нигезендә мәктәпкәчә белем бирү бүлеге мөдир тарафыннан билгеләнә. Сайлауларда катнашу ирекле..

Советка сайлауларны оештыруны мөдир җитәкчелегендә балалар бакчасы администрациясе тәэмин итә.

Совет әгъзалары тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) Советында, мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе хезмәткәрләренең җыелышында гади күпчелек тавыш белән сайлана. Сайлаулар тавыш бирүдә катнашучылар санына бәйсез рәвештә, тавыш бирү хокукы булган барлык затларны сайлаулар көне һәм вакыты турында тиешле хәбәр итү шарты белән уздырылган дип санала.

Сайлаулар формасы һәм процедурасы мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең идарәче Советы турындагы нигезләмә белән билгеләнә.

8.7.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире җыелышлар беркетмәләре алганнан соң өч көн эчендә советның сайланган әгъзалары исемлеген төзи, әлеге исемлекне расլый торган боерык чыгара, Советның беренче утырышы датасын билгели, бу хакта сайланган әгъзаларга хәбәр итә.

Советның беренче утырышында Совет әгъзалары арасыннан аның рәисе сайлана.

Җыелышларда сайланган әгъзалар составында Совет үз составына мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе эшчәнлегендә кызыксынучы затлар арасыннан дүрт әгъзаны кертергә (өстәмә рәвештә сайларга) хокуклы.

Гамәлгә куючы беренче чиратта каралырга тиешле Совет составына кооптация өчен кандидатуралар тәкъдим итәргә хокуклы.

8.7.3. Совет әгъзасы Совет карары буенча түбәндәге очракларда аның составыннан чыгарыла:

- үзенең язма рәвештә белгерткән теләге буенча;

- совет әгъзасы булып торучы хезмәткәрнең мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе белән ата – аналардан (законлы вәкилләрдән) - балалар бакчасы һәм аның баласы арасында белем бирү мөнәсәбәтләре туктауга бәйле рәвештә хезмәт мөнәсәбәтләрен туктату;

- әгәр Совет әгъзасы Совет эшендә катнашмаса (ике һәм аннан да күбрәк утырышка рәттән җитди сәбәпләрсез килми);

- Совет әгъзасына туры килми торган хокукка каршы яки амораль гамәлләр кылу.

Совет составына сайланучы әгъзаны чыгару белән бәйле рәвештә, Советка өстәмә сайлаулар үткәрүне балалар бакчасы мөдире оештыра.

8.7.4. Утырышлар графигы Совет тарафыннан раслана. Совет рәисе чираттан тыш утырыш чакырырга хокуклы. Утырыш шулай ук Совет әгъзаларының язма рәвештә рәсмиләштерелгән гомуми саныннан кимендә өчтән бер өлеше таләбе буенча үткәрелә.

8.7.5. Совет карарлары, әгәр утырышта аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булса, хокуклы санала. Совет карарлары катнашучы әгъзаларның гади (абсолют) күпчелек тавышы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, Совет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

Аның компетенциясе кысаларында кабул ителгән Совет карарлары мәктәпкәчә белем бирү бүлеге мөдире, хезмәткәрләр, ата-аналар (законлы вәкилләр) өчен мәҗбүри булып тора.

8.7.6. Совет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- мәктәпкәчә белем бирү үсеше планын раслау;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең һәм аның аерымланган структур бүлекчәләренең эш режимнарын Килештерү;

определение уку елы башлануны һәм тәмамлануны, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең эшен башлау һәм тәмамлау вакытын билгеләү;

- бюджеттан тыш акчаларны тоту юнәлешләрен билгеләү һәм аларның эшчәнлеген тәэмин итү һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен үстерү өчен җәлеп итүгә булышлык күрсәтү;

мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең финанс-хуҗалык эшчәнлеге планын төзү буенча тәкъдимнәр кертү;

- дәүләт, муниципаль, иҗтимагый һәм башка оешмаларда үз вәкаләтләре кысаларында мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең мәнфәгатьләрен тәкъдим итү;

- кызыксындыру фондыннан мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре хезмәткәрләренә түләүләрне һәм өстәмә түләүләрне бүлүне Килештерү;

- билгеләнгән компетенция нигезендә эчке тәртип кагыйдәләрен, хезмәткәрләрнең һәм башка локаль норматив актларның хезмәт өчен түләү турындагы нигезләмәләрне һәм эчке тәртип кагыйдәләрен Килештерү;

балалар бакчасы мөдире һәм аерым хезмәткәрләрнең отчетын тыңлау;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә укыту, тәрбия һәм хезмәт шартларын үтәүне контрольдә тоту;

- балалар бакчасы мөдиренә кумәк килешү төзү мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр.

8.7.7. Идарәче совет түбәндәге мәсьәләләр буенча балалар бакчасы исеменнән эш итәргә хокуклы:

- мәктәпкәчә белем бирү үсеше планын төзү тәртибе;

- уку елы башлануны һәм тәмамлануны, мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең эшен башлау һәм тәмамлау вакытын билгеләү;

- бюджеттан тыш акчаларны тоту юнәлешләрен билгеләү һәм аларны җәлеп итүгә ярдәм итү, мәктәпкәчә белем бирү эшчәнлеген тәэмин итү һәм үстерү.

Совет компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча Уставның 8.7.6 пункты нигезендә, Совет балалар бакчасы исеменнән чыгыш ясамый.

8.8. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең педагогик советы даими эшләүче коллегиаль идарә органы булып тора, ул белем бирү процессының төп мәсьәләләрен карау өчен төзелә.

Педагогик совет әгъзалары булып барлык педагогик хезмәткәрләр (шул исәптән аерым структур бүлекчәләр), шулай ук эшчәнлеге белем бирү процессын карап тоту һәм оештыру белән бәйле булган башка балалар бакчасы хезмәткәрләре тора. Педагогик совет рәисе - балалар бакчасы мөдире.

Аның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча педагогик совет карарлары, әгәр утырышта аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булса, вәкаләтле. карарлар гади күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавыш тигез булганда, педагогик совет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

Педагогик совет тулы составта елына дүрт тапкырдан да ким булмаган күләмдә җыела. Агымдагы мәсьәләләрне карау өчен мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең структур бүлекчәләрендә әлеге бүлекчәләрдә эшләүче педагогик хезмәткәрләр арасыннан төзелә торган кече педагогик Советлар чакырыла.

8.8.1. Педагогик совет:

- уку-укыту планнарын, программаларын, укыту-методик материалларын, белем бирү процессының формаларын, методларын һәм аларны тормышка ашыру ысулларын сайлау турында фикер алыша һәм үткәрә;

- педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү, аларның иҗади башлангычларын үстерү, алдынгы педагогик тәҗрибәне тарату эшен оештыра;

- педагогик хезмәткәрләрне аттестацияләү турында нигезләмә килештерә;

- тәҗрибә эшенең юнәлешләрен билгели;

- педагогик тәҗрибәне ачыклый, гомумиләштерә, тарата, гамәлгә кертә;

- түләүле өстәмә белем бирү хезмәтләрен оештыру, аларны карап тоту һәм аларның сыйфаты мәсьәләләрен карый;

- белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы локаль норматив актларны килештерү турында карар чыгара һәм кабул итә.

8.8.2. Педагогик совет үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча Уставның 8.1п. нигезендә балалар бакчасы исеменнән эш итәргә хокуклы.

Педагогик совет компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләр буенча. 8.1 устав, педагогик совет чыгыш ясамый исеменнән балалар бакчасы.

8.9.1. Төркемнең ата-аналар комитеты 2-4 кешелек төркемдәге ата-аналар җыелышы булып сайлана. Төркемнең ата-аналары җыелышы булып балалар бакчасының ата-аналар комитетына 1 вәкил сайлана. Ата-аналар комитетлары комитет әгъзалары тарафыннан алар арасыннан рәисләр сайлана.

Ата-аналар комитетлары составы бер елга мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире боерыгы белән раслана. Бер үк затлар ата-аналар комитет составына рәттән бер сроктан артык керә ала. Ата-аналар комитеты составында функцияләрне оптималь бүлү һәм эшчәнлекнең нәтиҗәлелеген арттыру максатларында структур бүлекчәләр төзелергә мөмкин.

8.9.2. Иң мөһим мәсьәләләрне хәл итү һәм фикер алышу өчен балалар бакчасының ата-аналар җыелышы чакырыла. Төркемнең ата-аналар комитеты төркемнең ата-аналары җыелышын чакыра.

8.9.3. Ата-аналар комитетлары вәкаләтләренә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе эшчәнлеген оештыруның барлык мәсьәләләре буенча тәкъдим итү карарларын кабул итү керә.

Ата-аналар комитетлары идарә итүче совет тарафыннан раслана торган ата-аналар комитетлары турындагы Нигезләмә нигезендә эшли.

9. Исәп, хисап һәм контроль

9.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе үз эшенең нәтиҗәләрен оператив һәм бухгалтер исәбен алып бара, билгеләнгән форма буенча статистик һәм бухгалтерлык хисапларын алып бара, "Бухгалтерлык исәбе турында" 06.12.2011 ел, № 402-ФЗ Федераль законга таянып, Гамәлгә куючыга ел саен акча керү һәм тоту турында хисап бирә.

9.2. Квартал һәм еллык бухгалтер хисаплылыгын бирү сроклары Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

9.3. Статистик хисап формалары, аларны бирү сроклары һәм тәртибе Дәүләт статистикасы органнары тарафыннан билгеләнә. Финанс-хуҗалык эшчәнлеге үтәлешен контрольдә тоту үз вәкаләтләре кысаларында тиешле федераль, региональ һәм җирле органнар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

10. Халыкара хезмәттәшлек

10.1. Мәгариф өлкәсендә халыкара хезмәттәшлектә, Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында каралган башка рәвешләрдә, чит ил оешмалары һәм гражданнар белән мәгариф мәсьәләләре буенча шартнамәләр төзү юлы белән, түбәндәге юнәлешләр буенча, чит ил оешмалары һәм гражданнары белән мәгариф өлкәсендә халыкара хезмәттәшлектә катнашырга хокуклы:

- халыкара һәм чит ил оешмалары белән берлектә белем бирү программаларын эшләү һәм тормышка ашыру;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең педагогик хезмәткәрләрен чит ил мәгариф оешмаларына җибәрү; белем бирү программаларын тормышка ашыруның челтәрле формасында катнашу;
- Халыкара белем бирү конгресслары, симпозиумнар, конференцияләр, семинарлар үткәрү һәм әлеге чараларны мөстәкыйль уздыру, шулай ук ике яклы һәм күпьяклы нигездә укыту-фәнни әдәбият белән алмашу.

11. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен үзгәртеп кору, үзгәртү һәм бетерү. Документларны саклау

11.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе Гамәлгә куючы карары буенча федераль законнарда каралган тәртиптә үзгәртеп корылырга мөмкин.

11.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләренең тибын үзгәртү федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә, Гамәлгә куючы – Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты карары буенча гамәлгә ашырыла

11.3. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрен бетерү турында карар кабул ителгән очракта ликвидация комиссиясе төзелә. Кредиторларның таләпләрен канәгатьләндергәннән соң калган милек, шулай ук федераль законнар нигезендә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе йөкләмәләре буенча түләттерү мөмкин булмаган мөлкәт ликвидация комиссиясе тарафыннан Гамәлгә куючыга тапшырыла.

11.4. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен үзгәртеп корганда яки бетергәндә булган документларның, фәнни һәм белем бирү мәгълүматларының кәгазь һәм электрон чыганакларда һәм мәгълүмат банкларында саклануы тәэмин ителергә тиеш.

Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен үзгәртеп корганда Документлар оешманың – хокукый дәвамчыга билгеләнгән кагыйдәләре нигезендә тапшырыла. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесен бетергәндә Документлар Гамәлгә куючы архивына тапшырыла.

12. Уставны үзгәртү тәртибе

Әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр федераль законнарда бюджет учреждениеләре өчен билгеләнгән тәртиптә кертелә, гамәлгә куючы тарафыннан раслана һәм дәүләт органнарында юридик затларны теркәргә тиеш.

Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр закон белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынганнан соң үз көченә керә.

13. Балалар бакчасы эшчәнлеген регламентлаштыручы локаль актлар

13.1. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә белем бирү процессын оештыру дәрәҗәләрен һәм төп гомуми белем бирү программаларын, өстәмә белем бирү программалары үзенчәлекләрен исәпкә алып кабул ителә торган локаль норматив актлар, шулай ук Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла., Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының норматив хокукый актлары белән мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләре мәгариф эшчәнлеген оештыруның һәм гамәлгә ашыруның төп мәсьәләләре буенча локаль норматив актлар кабул итә, шул исәптән регламентлаштыручы:

- балалар бакчасында тәрбияләнүчеләрне кабул итү;
- тәрбияләнүчеләрне мәктәпкәчә белем бирү учреждениесеннән күчерү тәртибе һәм нигезләре;
- балалар бакчасы, ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында мөнәсәбәтләр барлыкка килү, туктатып тору һәм туктату;
- балалар бакчаларының эш режимы;
- мәктәпкәчә белем бирү учрежденияләренең структур бүлекчәләре эшчәнлеге;
- төркемнәрне оештыру һәм аларның эшчәнлеге тәртибе;
- мәктәпкәчә белем бирү идарәсе коллегиаль органнарын оештыру һәм аларның эшчәнлеге тәртибе;
- эчке хезмәт тәртибе;
- педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри этикасы;
- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе педагогик хезмәткәрләренең эш вакыты режимы;
- педагогик хезмәткәрләрне биләгән вазыйфаларына туры килү-килмәүгә аттестацияләү оештыру һәм уздыру тәртибе;
- педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү тәртибе;
- тел (телләр) белеме;
- белем бирү сыйфатын бәяләү системасы;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә тәрбияләнүчеләрнең белем бирү программаларын үзләштерү нәтиҗәләрен индивидуаль исәпкә алу;

- мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә тәрбияләнүчеләрнең белем бирү программаларын үзләштерү нәтиҗәләрен кәгазь һәм (яки) электрон чыганакларда саклау тәртибе;

- тәрбияләнүчеләргә һәм хезмәткәрләргә матди ярдәм күрсәтү тәртибе;

оешмада укуны раслаучы документлар формалары;

- интернет челтәрендә мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең рәсми сайты эшчәнлеге тәртибе;

13.2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесендә тәрбияләнүчеләрнең һәм хезмәткәрләренең хокукларына кагылышлы локаль норматив актларны кабул иткәндә ата-аналар советларының фикере, шулай ук хезмәт законнары, хезмәткәрләрнең вәкиллекле органнары тарафыннан каралган тәртиптә һәм очракларда исәпкә алына.

13.3. Белем бирү процессын оештыруны регламентлаучы локаль норматив актлар мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе мөдире тарафыннан мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең коллегиаль идарәсе органнары белән килештерелгәннән соң раслана.